

Editorial

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v rukou nyní držíte jubilejní desátý ročník studentského časopisu Obscura. Mně i redakci je proto nesmírným potěšením, že můžeme prostřednictvím tohoto čísla společně oslavit toto významné, dvojité výročí, jež také představuje významný milník na cestě našeho časopisu. Číslo, jež čtenáři*ce předkládáme, je výsledkem práce zcela nové redakce, která časopisu k jeho výročí nadělila řadu novinek.

První novinkou je nová koncepce časopisu, jež je kompromisem mezi populárně naučným formátem předešlých třech čísel a formátem odborným, recenzovaným, který je jakýmsi návratem ke kořenům, jelikož podobně Obscura vypadala ve svých počátcích. Hlavním cílem časopisu v jeho aktuální podobě je poskytnout mladým, začínajícím badatelům*kám přátelské prostředí a bezpečný prostor, v jehož rámci si mohou za asistence redakce a recenzentů*ek vyzkoušet publikační činnost, s níž se setkají v dalších fázích svých akademických kariér. To však není jediná funkce, jíž se náš časopis snaží plnit. Jeho hlavním posláním již od jeho počátků zůstává propojování studujících, vyučujících i zájemců*kyň o historii, vytváření prostoru pro diskusi a pro prezentaci jejich výzkumů, postřehů a zážitků. Autoři*ky tak mohou nově činit v rámci celkem sedmi rubrik – dvou recenzovaných a pěti nerecenzovaných.

Spolu se změnou konceptu se časopisu dostalo taktéž nových pravidel pro publikaci a etického kodexu. Nová pravidla pro publikaci redakce promýšlela v kontextu požadavků ostatních domácích i zahraničních studentských periodik, ale také periodik odborných. Vzniklá pravidla jsou proto snad užitečným a srozumitelným vodítkem, jež autorům*kám poslouží jako průvodce při psaní či úpravě jejich textů pro publikaci u nás. S podobnou důsledností redakce postupovala i při formulaci etického kodexu, jenž si klade za úkol pevně stanovit a chránit povinnosti a práva jak redakce, tak autorů*ek i recenzentů*ek. Čtenář*ka nalezne oba tyto výstupy na našich nových webových stránkách, kde se nachází i archiv doposud publikovaných čísel a veškeré další potřebné informace.

Jak již bylo naznačeno, novinkou je i samotná redakce. V průběhu druhé poloviny roku 2023 se na základě výběrového řízení podařilo sestavit pestrý kolektiv studujících z více než deseti ústavů a kateder nejen na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Ačkoliv je redakce oborově různorodá, je mi potěšením konstatovat, že se jí společně podařilo úspěšně se postarat o výše zmíněné úkoly, ale i celou řadu dalších záležitostí, jež se odehrávaly v zákulisí a jež se do tohoto editoriale nedostaly. Výsledkem roku společné práce redakce je předkládané číslo.

Mám-li se vyjádřit k samotnému obsahu časopisu, na mysl mi jako první vyvstává slovo „překvapivý“. A to jen v tom nejlepší smyslu. Když jsme v březnu tohoto roku vyhlášovali naši první společnou publikační výzvu, myslím,

že jsme všichni byli překvapeni jednak tím, jaký měla ohlas, ale hlavně tím, jaké příspěvky se v naší e-mailové schránce objevily. Letní dny jsme věnovali nelehkému a dlouhému procesu čtení, připomínkování, debat a rozhodování, abychom mohli čtenáři*ce nyní předložit výběr čtrnácti nejlepších textů, jež jsme měli to štěstí obdržet.

Recenzované texty jsou zastoupeny trojicí *Reflexí* – kratších recenzovaných textů – jež pokrývají období 15., 16. a 19. století. Reflexe *Byl „král požádán“ žádoucí? Zikmund Korybutovič a otázka českého krále 20. let 15. století* zajímavým způsobem pojednává o vztahu litevského knížete a potenciálního uchazeče o český trůn s husitským hnutím. Podnětným příspěvkem ke studiu českých zemí v 17. století je text „*Císaři, co je císařovo, a Bohu, co jest Boží,*“ aneb *Rudolfův majestát pohledem Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka*, který pojednává o vztahu tohoto významného šlechtice k panovnické moci. Trojici uzavírá *Pan Brouček v 15. století aneb historické zhodnocení Čechova románu*, analýza významného literárního díla z 19. století z pohledu historika. I přes snahu autorů*ek, recenzentů*ek a redakce se do čísla bohužel nedostaly žádné texty z rubriky *Studie*, nicméně věříme, že si tento nedostatek vyhradíme v příštím čísle.

K otištění bylo rovněž vybráno celkem jedenáct příspěvků z nerecenzovaných rubrik. První z trojice *Postřehů* je esej *Proč Psát dějiny*, představující sesterský projekt tohoto časopisu, literární soutěž *Pište dějiny*. Text poskytuje zajímavý přehled o způsobech zpracovávání historie v amatérských prozaických a básnických textech a dramatech. Historii a její výklad v hodinách dějepisu z pohledu pedagoga zkoumá úvaha *Zitřek a dějiny*. O vývoji role umění a uměleckých směrů v dějinách pojednává třetí, poslední postřehový text s názvem *Vibes culture: Umění v době algoritmu*, v jehož rámci jsou rozebírány současné internetové trendy a „estetiky“.

Studentský časopis, vycházející v prostředí univerzity, by se nemohl obejít bez recenzí nové literatury, které jsou v tomto čísle k nalezení dvě. Kniha *Úsvit všeho: Nová historie lidstva*, která letos poprvé vyšla v českém překladu, vyvolala v akademické obci svou snahou o překreslení dosavadního výkladu lidských dějiny mnoho diskuzí, jejichž součástí je i předkládaná recenze. K letošním nakladatelským počínům se vyjadřuje i recenze nového vydání *Posvátného a profánního*, klasického díla rumunského historika a religionisty Mircea Eliadeho. V aktuálním čísle čtenář*ka však nenalezne pouze recenze literatury. Rubrika *Kunst* přináší recenzi výstavy *Lucia Moholy: Exposures*, která poprvé představila tuto fotografku a publicistku české veřejnosti. Součástí čísla jsou rovněž recenze tří kinematografických počínů, jež se v poslední době pokusily představit známé osobnosti 19. století. Recenze celovečerního životopisného snímku *Napoleon* (2023) zasazuje snímek do kontextu dosavadních filmových zpracování napoleonských válek a analyzuje jeho kontroverzní přístup k historické látce. Podobný přístup zaujala dvojrecenze porovnávací seriály *Sisi* (2021) a *Císařovna* (2022), populární televizní ztvárnění života rakouské císařovny Alžběty Bavorské.

Číslo uzavírá trojice textů, které přibližují aktuální trendy v akademickém

prostředí. Reportáž *Jaké to je studovat historii na Sorbonně* přináší velmi praktický a užitečný vhled do fungování slavné pařížské univerzity a poskytuje potenciálnímu zájemci*kyni o výjezd cenné informace. Exkluzivně pro tento časopis vznikly dva rozhovory s významnými osobnostmi české i světové historiografie. Interview s Paulem Josephsonem, americkým historikem a specialistou na dějiny vědy a technologií 20. století, přináší jak informace o dějinách jeho oboru obecně, tak třeba také doporučení pro začínající badatele*ky. Číslo uzavírá rozhovor s prof. Martinem Nejedlým, v němž se probírají dějiny zvířat ve středověku či jeho nově připravovaná kniha.

Pevně věříme, že si každý čtenář*ka najde v tomto čísle něco alespoň trochu zajímavého či podnětného a že pro něj budou některé příspěvky stejně tak inspirativní, jako byly pro nás.

Za redakční tým časopisu Obscura
Lucie Dvořáková, šéfredaktorka